

FOT-Bladet nr 24 december 2012

Medlemsorgan för Fotgängarnas förening FOT

Nu börjar året närma sig sitt slut och då är det dags med ytterligare ett FOT blad för att berätta lite om vad som hänt sedan sist.

FOT är fortfarande aktivt då det gäller remisser och under sommaren och hösten har FOT svarat på följande remisser:

- Synpunkter på Cyklingsutredningen
- Remissyttrande från Fotgängarnas förening på Stockholms förslag till Parkeringsplan, remission version augusti 2012

*I vanlig ordning hittar ni dessa på FOT's hemsida under yttrande;
<http://www.fot.se/yttranden.htm>¹.*

Under hösten har FOT blivit kontaktad av Sollentuna kommun och vi hjälper nu dem med förslag till olika åtgärder för att höja säkerheten i området.

För ett år sedan anordnade FOT ett seminarium som blev mycket uppskattat. Nästa år är det dags igen då FOT arrangerar ytterligare ett seminarium under temat: Är det dags att prioritera gångtrafik nu? Information om tid, plats och programpunkter

presenteras i detta nummer av FOT bladet.

För övrigt innehåller FOT-bladet både stort och smått; Gunnar Carlsson beskriver gåendes fallolyckor i gatu- och vägmiljö och ett projekt som avser att studera detta ämne närmare.

Krister Spolander berättar om ett FOT projekt som har rangordnat fotgängarsäkerheten i svenska kommuner.

David Lindelöw skriver om Norsk gåstrategi och Delegationen för hållbara städer och jag, Sonja Forward, presenterar några resultat från ett avslutat EU projekt där förutom bilister, mc förare och cyklister fotgängare intervjuades. Därefter berättar jag lite kort om ett intressant projekt som genomförts i Seoul, Syd Korea. Jag avslutar med en artikel jag fann i en tidning från 1939 och som även idag är högst relevant.

Om ni tycker att FOT ska yttra sig över någon remiss, kontakta Sonja Forward sonja.forward@vti.se

¹ För er som inte har tillgång till internet går det bra att kontakta Sonja Forward (013-20 41 33) så skickar jag er information.

Inbjudan till seminarium

Är det dags att prioritera gångtrafik nu?

Fotgängarnas förening anordnar en heldags seminarium som endast ska fokusera på gångtrafik. Vi vill lyfta fram gångtrafikens olika aspekter och berätta vad som är på gång. Idag är det många som säger att det hållbara resandet ska prioriteras men gångtrafik som ett eget trafikslag är fortfarande inte en självklarhet. Seminariet vänder sig till politiker, tjänstemän, konsulter, forskare, fotmedlemmar och alla övriga fotgängare.

När: Torsdagen den 21 mars 2013; kl 09.30 – 16.00

Var: Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4, Stockholm

Programpunkter

- **Bilens hastighet i staden på fotgängarens villkor;** Trafikforskare i Lund har analyserat och sammanställt senaste årens forskning om hastigheter och hållbarhet. *Christer Hydén, Professor emeritus Lunds tekniska högskola*
- **Rangordning av Sveriges kommuner när det gäller fotgängares säkerhet;** En studie som gäller både fallolyckor och kollisionsoolyckor. *Krister Spolander, Trafikexpert Spolander Consulting*
- **Trafikverkets kommande arbete med gångtrafik;** ett kunskapsunderlag och planeringsunderlag för gångtrafik inom Trafikverket ska tas fram under våren 2013. *Mats Gummesson, Utredare Trafikverket*
- **Fotgängarens landskap;** Planering för ökat gående är bra för folkhälsan. Boverkets regeringsuppdrag om att samhällsplaneringen ska stimulera till fysisk aktivitet. *Ulrika Åkerlund, landskapsarkitekt Boverket*
- **Regelverk som påverkar gående;** problem och möjligheter för fotgängarens framkomlighet och säkerhet, exempelvis bilhastigheter och övergångsställen. *Per Öhgren, Trafiksäkerhetsexpert Transportstyrelsen*
- **Malmös arbete med gångtrafik;** Malmö stad har tagit fram ett fotgängarprogram, en nulägesanalys och fortsätter nu arbetet med en gångstråksplan. *Karolina Skog, Kommunalråd Malmö och Elin Enqvist, trafikplanerare Malmö*
- **Karlskrona Årets fotgängarkommun år 2010 enligt FOT;** Karlskrona har på ett tydligt sätt arbetat för att fotgängarnas olika behov ska tillgodoses. *Sofia Bothorp, Ordförande Miljö och byggnadsnämnden i Karlskrona.*
- **Stockholmarnas åsikter om gångtrafik;** Ungas idéer om gångtrafik och intervjuer vid kollektivtrafikknutpunkter. *Fariba Daryani, projektledare Stockholms trafikkontor*

Seminariet kostar 950 kronor för icke FOT medlemmar och 450 kronor för medlemmar och inkluderar lunch och kaffe. Begränsat antal platser, först till kvarn... Anmäl dig senast den 6 mars, 2013 till anmalan@fot.se. Ange om du önskar specialkost.

Betalning sker till FOT's plusgiro 83367-3, ange FOT seminarium. Frågor om innehåll och program kan ställas till ninnie.gustafsson@telia.com eller på tel 070-240 34 39.

Om du vill bli FOT medlem kostar det 150kronor som sätts in på FOT's plusgiro 83367-3. För mer information se www.fot.se

Gåendes fallolyckor på isiga och snöiga vägar och gator måste minska.

På senare år har sjukhusrapporter i den s.k. STRADA-olycksdatabasen visat att gåendes fallolyckor i gatu- och vägmiljö är ett oväntat stort problem. 60 procent av fallolyckorna sker vidare under isiga eller snöiga förhållanden.

Enligt MSB² så inträffade 27 000 fallolyckor på is och snö år 2011. Av dessa var 17 procent så allvarliga att den förolyckade måste läggas in på sjukhus och det totala antalet sjukdygn uppgick till 27 000. Av halkolyckorna inträffade inte fullt 30 procent på vägtransportområde, alltså trottoarer, gångvägar, gator osv. Resten skedde på andra platser utomhus.

Enligt VTI så är kostnaden för fallolyckorna 5-6 gånger så hög som kostnaden för den totala vinterväghållningen, inklusive bilvägarna.

De äldre är speciellt drabbade av fallolyckor. Riskerna och framför allt skadorna ökar med åldern. Kvinnor är mer drabbade än män, vilket är unikt då det gäller olyckor på vägar och gator.

Mot denna bakgrund har pensionärsorganisationerna i NTF:s centrala äldreråd ansökt om bidrag från Trafikverket till ett projekt för att minska fallolyckorna på isiga och snöiga trottoarer och gångvägar. Detta ska ske dels genom att öka användningen av halkskydd och dels genom att organisationerna och enskilda medlemmar påverkar väghållarna att prioritera fotgängartrafiken högre i snöröjning och halkbekämpning.

Projektet är avsett att genomföras av pensionärsorganisationerna i hela landet under åren 2013 och 2014 med hjälp av NTF:s regionala äldreråd och äldrehandläggare.

Gunnar Carlsson
carlsson.gu@telia.com

Rangordning av fotgängarsäkerheten i svenska kommuner

Hur stor är variationen mellan kommunerna när det gäller fotgängarnas säkerhet? Var är säkerheten bäst, och var är den sämst? Det är frågor som besvaras i en pågående studie som FOT fått finansierad av Trafikverkets Skyltfond.

² MSB = Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

I egenskap av väghållare har kommunerna det övergripande ansvaret för fotgängarnas trafiksäkerhet. Prioriteringar och säkerhetsåtgärder varierar mellan kommunerna. En del kommuner har genomfört många infrastrukturåtgärder och trafikregleringar, en del har till och med tagit fram specifika fotgångsprogram i detta syfte. Andra kommuner har inte kommit så långt.

Den aktuella studien fokuserar resultatet av det kommunala trafiksäkerhetsarbetet. Syftet är att försöka rangordna Sveriges kommuner när det gäller fotgängares säkerhet. Detta görs genom att studera variationen mellan kommunerna i två avseenden. Det ena gäller gående som skadats i *kollisionsolyckor*. Det andra gäller antalet gående som skadats i *fallolyckor*. Dessa antal relateras till kommunens invånarantal (det som alltså studeras är antalet skadade fotgängare inom kommunerna per 10 000 invånare).

Data hämtas från STRADA, det nya nationella informationssystemet för skador och olyckor inom vägtransportssystemet där sjukhus och polis inrapporterar olyckor, och avser året 2011. Då var STRADA tillräckligt utbyggt så att det täckte 238 av landets 290 kommuner.

En rapport håller på att färdigställas och kommer att levereras till Trafikverkets Skyltfond i december.

I samband med FOT's planerade offentliga seminarium våren 2013, se nedan, kommer resultaten att diskuteras.

Den bakomliggande tanken är att denna studie ska leda till en diskussion om skillnaderna och vad de kan bero på, och att detta kan få ett genomslag i opinionsbildning och kunskapsspridning. FOT vill härigenom driva på utvecklingen och inspirera det kommunala trafiksäkerhetsarbetet med goda exempel från framgångsrika kommuner.

Krister Spolander
krister@spolander.se

Norsk gåstrategi

Sverige har länge saknat en sammanhållen nationell strategi för fotgängare. Kanske kan Norges nya Nasjonal gåstrategi från Statens vegvesen fungera som inspiration till framtida initiativ. Strategidokumentet tar upp ett antal kunskaps- och insatsområden, och man har också formulerat resultatmål för gåendet i Norge.

Arbetet utgår från följande insatsområden: Ansvar och samarbete, Utformning av den fysiska miljön, Drift och underhåll, Samspel i trafiken, Aktiv gåkultur samt Kunskapsspridning. Med andra ord så har man inte bara inkluderat traditionella områden så som trafiksäkerhet, trygghet och utformning, utan har tagit ett helhetsgrepp på gående. Detta betyder att man presenterar förslag gällande olika aktörers ansvar, på nationell, regional så väl som på kommunal nivå.

Man lägger också tonvikt på att få in fotgängarperspektivet i investeringsprojekt, formella plandokument och trafikplaneringsstrategier. Den norska gåstrategin kan laddas ned från FOT's hemsida.

FOT har för avsikt att utifrån denna strategi delge det svenska Trafikverket en PM med punkter på insatsområden som bedöms vara viktiga i en svensk gåstrategi.

David Lindelöw
david.lindelow@tft.lth.se

Delegationen för hållbara städer

Delegationen för hållbara städer (DHS) är ett regeringsinitiativ som pågått sedan 2008 och syftar till att stödja och genomföra åtgärder som bidrar till förbättrade förutsättningar för utvecklingen av hållbara städer. Detta har man gjort i form av kunskapsspridning genom ett stort antal konferenser och publikationer, men också genom att finansiera ett stort antal stadsutvecklingsprojekt i svenska städer.

Man har publicerat rapporten "Femton hinder för hållbar stadsutveckling" som sammanfattar de hinder som DHS identifierat som de viktigaste att överkomma i arbetet med en hållbar stadsutveckling. Många av dessa rör organisatoriska aspekter gällande samordning, kunskapsspridning och implementering. Vad som framför allt är av vikt för fotgängare är hinder som gäller den ökade rumsliga uppdelningen i städerna och att människors livskvalitet inte ges tillräckligt fokus inom samhällsplanering.

FOT's styrelsemedlem David Lindelöw har presenterat sin forskning om gående vid ett par av Delegationens konferenser.

David Lindelöw
david.lindelow@tft.lth.se

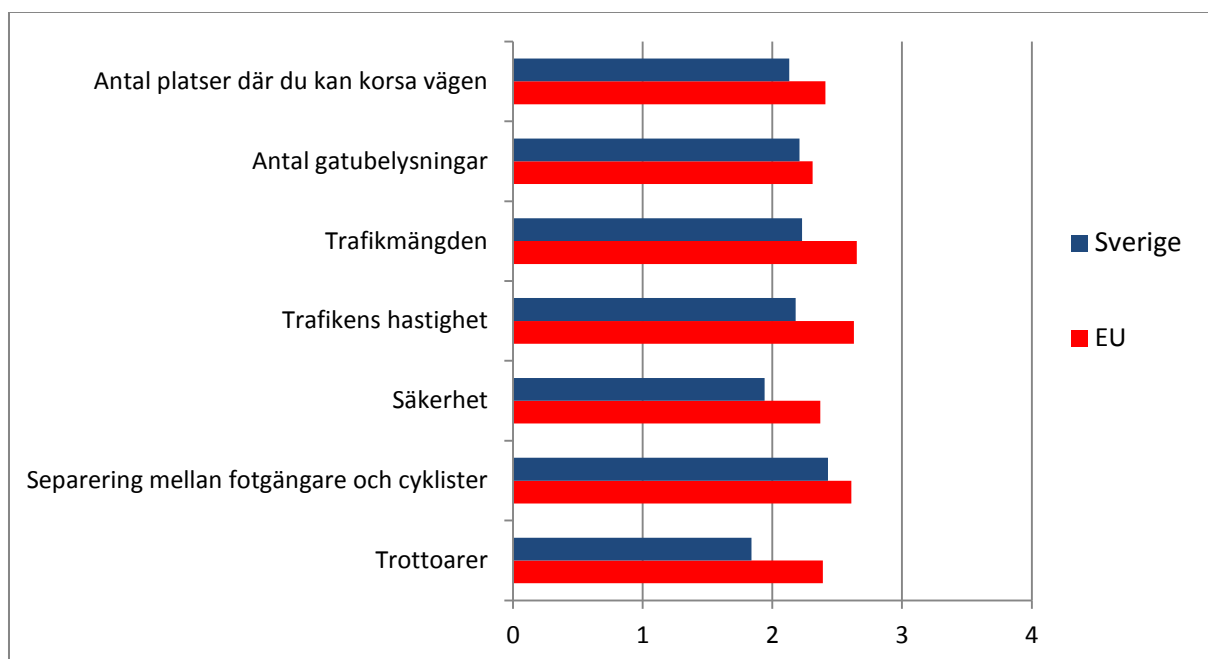
Hur nöjda är fotgängarna med sin trafikmiljö i Sverige och Europa

De tre senaste åren har jag varit involverad i ett EU projekt med benämningen SARTRE. Syftet med SARTRE var att med hjälp av en enkät kartlägga trafikanters attityder, normer, intentioner och själv-rapporterat beteende.

Det första SARTRE projektet startade 1992. Tre studier har genomförts. Resultatet från det senaste projektet, som denna gång även inkluderade fotgängare, visar att Sverige ligger i framkanten då det gäller hur nöjd man är även om det finns det som är mindre bra. Rapporten i sin helhet finns att hämta på <http://www.attitudes-roadsafety.eu>. Nedan redovisas några resultat där enbart fotgängarnas svar analyserades:

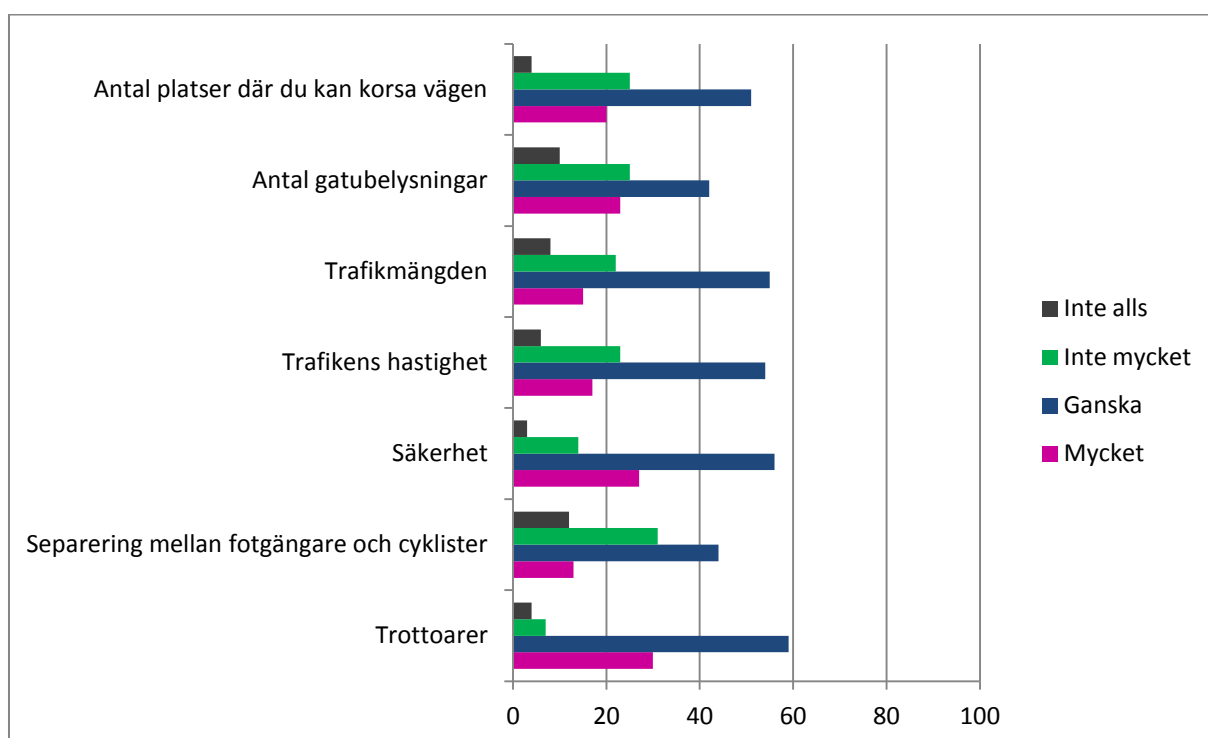
I Sverige ansåg 5 % att det var mycket farligt att gå vilket kan jämföras med genomsnittet i EU som var 10 %. I enkäten ingick även några frågor om hur nöjd

man var med infrastruktur och trafik. Figur 1 visar medelvärdet på dessa frågor bland deltagare från EU länderna och Sverige.

Figur 1. Som fotgängare om du tänker på de ställen där du går hur nöjd är du med följande: medelvärden; skala 1 – 4; 1=mycket nöjd; 4=mycket missnöjd.

Resultaten visade att de svenska fotgängarna är nöjdare än de i övriga EU. Den största skillnaden är deras syn på trottoarer följt av trafikens hastighet. Figur 2 presenterar en mera detaljerad bild av hur svenska fotgängare svarade i procent.

Figur 2. Som fotgängare om du tänker på de ställen där du går hur nöjd är du med följande: procent.

Figur 2 visar att svenska fotgängare är mest nöjd med trottoarer (89 % svarade mycket eller ganska nöjd) och den allmänna säkerheten (83%). Det man är minst nöjd med är separering mellan fotgängare och cyklister (43% svarade inte mycket eller inte alls) följt av antal gatubelysningar (35%).

På frågor om hur positiva de svenska fotgängarna var till olika åtgärder höll 53 % i hög grad med om att det skulle vara fler gångbanor för fotgängare vilket ligger något under andelen i EU (60%).

Närmare hälften (43 %) ville också se fler zoner med 30 km/tim i tätort vilket låg över EU genomsnittet på 37 %. Rent allmänt då man jämför bilister, mc förare, cyklister och fotgängare så var fotgängarna de som var minst nöjda med trafikmiljön.

I projektet deltog 21,280 trafikanter från 19 Europeiska länder (i varje land deltog 600 bilister; 200 mc förare och 200 oskyddade trafikanter).

Sonja Forward
sonja.forward@vti.se

Cheong Gye Cheon flyter igen

I början av november detta år besökte jag, Sonja Forward, Seoul i Syd Korea, och blev då imponerad av ett stort projekt som är ett fint exempel på att man kan bryta upp det gamla och ersätta det med en mera människovänlig lösning. Där tidigare en genomfartsled gick rinner nu återigen en å med promenadstråk på var sida.

Projektet startade 1 juli 2003 och avslutades 1 oktober 2005 och sträckan är nio km lång. Bild 1 och 2 visar hur det såg ut före och efter.

Resultatet blev inte enbart en trevligare stadsmiljö för fotgängare utan också en bättre miljö. Som exempel kan anges att NO_2^3 gick ned från 69.7 till 46.0 ppb, dvs. en minskning på 34 %.

³ Kvävedioxid, NO_2 , är vid standardtryck och temperatur en röd-brun, giftig gas som bildas vid förbränning eller oxidation av kväveoxid. Kvävedioxid verkar irriterande på luftvägarna och kan orsaka skador på lungorna. I mycket höga halter är gasen direkt dödlig. (Källa. Wikipedia).

Bild 1 och 2 för och efter - Cheong Gye Cheon.

Sonja Forward
sonja.forward@vti.se

Utdrag ur artikel från 1939

I samband med en renovering hittade min man och jag en tidning från 1939 som använts som isolering. I denna kunde man läsa om fotgängarens problem utifrån författarens (Björkängens) perspektiv. Nedan är ett utdrag från denna artikel och trots att det gått 73 år så finns det vissa delar som skulle kunna vara skrivet idag med den viktiga skillnaden att vi i dag har en fotgängarförening!

Att gå nu, är något helt annat än vad det var förr.

Undertecknad brukade i sin barndom efter att ha hämtat posten vid stationen på landsvägen läsa en huvudstadstidning och en ortstidning och jag lever dock ännu. Men försök nu att läsa tidningar under en landsvägs promenad! Promenad ja! Det går över huvud taget inte att promenera på vägarna numera, ty då blir man "gådrulle", och om man blir påkörd och lemlästad av en bil, som kommer med 100 km:s fart, blir man, sedan man nödtorftigt hopplappats på lasarettet, släpad inför Pontius Pilatus och dömd till dryga böter. Som kanske stärbuset får betala.

Vägunderhållet är till för bilarna.

Vägunderhållet tänker uteslutande på biltrafiken. Men inte en smula på "gådrullarna". Nu på våren komma väghyvlarna och allt vad de heta de moderna redskapen att göra vägarna släta – för bilarna. Men ytterst besvärliga för fotgängare. Redskapen riva nämligen upp massor av hasselnötstora stenar, som av luftdraget efter bilarna föras ut åt båda vägkanterna och göra dessa ofotgängbara för fotgängare – åtminstone för sådana med ömma fötter.

Varför inte tänka på fotgängarna?

Varför beaktar inte vägstyrelserna även fotgängarnas legitima intresse? Till exempel genom att anlägga gångbanor eller åtminsto-

ne genom att låta vägvälten gå fram efter väghyveln och pressa ned de otäcka småstenarna?

Det är kanske att tyda allt till det värsta, men jag kan inte hjälpa att jag misstänker att likgiltigheten för fotgängarna beror därpå, att alla de herrar, som styra och ställa på vägarna – själva åka bil och aldrig trafikera vägarna gående.

Alltså: Fotgängare förener eder!

Vi ha överflöd på föreningar men det behövs och en förening som kan lära herrar bilägare och biltrafikanter, att fotgängarna också äro människor, och i de flesta fall – vad som ur myndigheternas synpunkt kanske är det viktigaste – skattedragare.”

Utdrag ur Björkängen Halvveckan Nr: 42 1939

Sonja Forward

sonja.forward@vti.se

Skicka E-post adressen!

En stor kostnad för FOT är utskick av FOT bladet och det skulle därför vara önskvärt om vi kunde skicka ut så många FOT-blad som möjligt via e-post. Till er som vill ha bladet på detta sätt och som har en e-post adress ber vi kontakta Inger Forsberg (inger.forsberg@vti.se).